

Juni 2007

Folklivsarkivet, Lunds universitet

LUNDS
UNIVERSITET

LUF 223 Lukt och smak

- Ungdomligt fruktig smak med liten jordton, inslag av fat, blåbär, svarta vinbär och örter.
 - Smakar som en blandning av fönsterputs, t-röd och gammal rostlösare. Fruktansvärt beskt.
 - Libbsticka? Är det den som luktar bullkrydda?
 - Tänk er det gamla tuggummit Jenka fast i flytande form och aningen sötare...Huvva!
 - Odla egna kryddor... då njuter man av både dofter och smak.
 - Fyllig och fruktig smak med viss sötma, inslag av knäck, citrus och honung. Lång eftersmak med liten beska
 - Älskar också lukten av backar med vinylskivor...
 - En söt och kryddig doft som också luktar lite jul. Passar kanske någon med skägg?
 - Blåbär. Det står att den ska smaka whiskey, men det stämmer inte enligt mig. Den smakar blåbär.
 - Har fått en otäck lukt i badrummet...Det luktar potatiskällare.
 - Lukten när det är precis har regnat är helt underbar.
 - Mild söt banan. Smakar banangodis. Ett givet val som sällan slår fel.
- (Beskrivningar av smaker och dofter hämtade från olika Internetsidor)

Smaskens! Urk!

vanilj, svett, cigarettrök, nybakade bullar, trycksvärta, schampo, våt hund, rosor, tvål, gödsel, bensin, kardemumma, nymalet kaffe, avlopp, färsk basilika, liljekonvalj, citrus, avgaser, snus, rengöringsmedel, avslagen öl, sågspån, rost, solmogen tomat, prutt, rostad lök, kåda, konjak

Berätta om smaker och lukter du tycker om och sådana du inte alls tycker om! Det kan vara maträtter, drycker, material, växter, parfym, råvaror, människor, miljöer, djur... Vad är det som gör att du tycker att det smakar/luktar gott respektive inte tycker om det? Finns det något du tycker smakar gott var för sig men som inte fungerar tillsammans? Sådant som brukar framhävas som en bra kombination men som du själv inte uppskattar? (t ex jordgubbar och champagne, köttbullar och lingonsylt). Finns det något som smakar gott men luktar illa eller tvärtom? Vilken betydelse har smaken och doften i relation till varandra? Finns det smaker och lukter du uppskattar i ett sammanhang men inte i ett annat? Vilka och varför? Hur och på vilket sätt använder du lukten och smaken i ditt dagliga liv? Vilken betydelse har dessa sinnen, i arbetet och vardagen? Vad skulle det innebära för dig att inte kunna känna smaker och lukter?

Smak- och doftminnen

damm, hö, otvättat hår, fotsvett, choklad, hemlagat potatismos, tobak, målarfärg, smörsyra, räkskal, regnvåt asfalt, diesel, bearnaisesås, popcorn, blod, melass, ruten fisk, bränt gummi, tång, jord, tjära, lakrits, brandrök, ansjovis, hundbajs, ost, lump, midsommarblommor

Vilka smaker och lukter förknippar du med barndomen eller med andra faser av ditt liv? I vilka sammanhang förekom de? Har du något särskilt smakminne du kan berätta om? Något som smakade bättre än du kunnat föreställa dig, något som gjorde dig förvånad eller något som smakade förfärligt? Har du något särskilt luktninne? Finns det smaker och lukter som tidigare var en del av ditt liv men som du idag sällan eller aldrig möter? Tänk på såväl sådana som fanns i ditt hem som på olika arbetsplatser, i andras hem och i skolan, i staden eller på landet. Minns du många smaker och dofter eller är dina minnen mer förknippade med något annat sinne, t ex synen eller hörseln? Tror du att det luktar mer eller mindre idag jämfört med ”förr”? Hur tror du det blir i framtiden? Det talas ibland om att det kommer att bli möjligt att skicka dofter med digital teknik, på samma sätt som man idag kan skicka bilder och ljud. I vilka sammanhang skulle det vara användbart?

Smak, lukt och känslor

viol, matos, tvättmedel, glögg, apelsiner, ägg, grillad korv, enris, whisky, isglass, gurka, snor, sockerdricka, hostmedicin, curry, chilisås, trä, bebis, nejlika, salt, såpa, senap, parfym, lim, körsbär, läder, kaviar, gamla arkivhandlingar, kokt ris, solvarm grusväg, hyacinter, metall

Vilka känslor framkallar olika smaker och lukter hos dig? Beskriv några smaker och lukter och vilka associationer de väcker! Kan smaker och lukter förstärkas eller framhävas beroende på sammanhang? Vilken roll spelar miljöer, årstider, tidpunkter, sällskap, sinnesstämningar? Hur beskriver man en smak? Hur beskriver man en lukt? Vilka ord och begrepp, eller vilka sinnen, använder man för att beskriva t ex hur nypotatis eller torrt bröd smakar, hur det luktar i en frisörsalong eller i en idrottshall? Hur förklarar man en smak eller lukt för någon annan?

Under arbetet med denna lista bad vi de personer som har sin arbetsplats på Folklivsarkivet att ge exempel på lukter och smaker, behagliga såväl som obehagliga. Det är dessa ord som inleder varje tema.